

CRNA GORA
S K U P Š T I N A
Odbor za ljudska prava i slobode
Broj: 00-63-8/16-
Podgorica, 21. mart 2016. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

PODGORICA

Na osnovu čl. 69, 75 i 77 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa 61. sjednice, održane 29. februara 2016. godine, podnosi Skupštini

I Z V J E Š T A J
O KONTROLNOM SASLUŠANJU KOORDINATORA KOORDINACIONOG ODBORA ZA PRAĆENJE
REALIZACIJE STRATEGIJE ZA TRAJNO RJEŠAVANJE PITANJA RASELJENIH I INTERNO RASELJENIH
LICA, SA POSEBNIM OSVRTOM NA KAMP KONIK I I II, MINISTARKE RADA I SOCIJALNOG STARANJA,
ZORICE KOVAČEVIĆ

TEMA KONTROLNOG SASLUŠANJA:
„REALIZACIJA STRATEGIJE ZA TRAJNO RJEŠAVANJE PITANJA RASELJENIH I INTERNO RASELJENIH LICA,
SA POSEBNIM OSVRTOM NA KAMP KONIK I I II“

Realizujući Plan aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2015. godinu, sačinjen na osnovu:

- Rezolucije Evropskog parlamenta o Crnoj Gori od 11. marta 2015. godine,
- Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore iz oktobra 2014. godine,
- Rezolucije 2030 (2015) PSSE,
- Programa rada Vlade Crne Gore za 2015. godinu,
- aktivnosti Skupštine Crne Gore i
- jednog broja nerealizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za 2014,

a polazeći od navoda iz Izvještaja Evropske komisije o Crnoj Gori za 2015. godinu:

„Prema najnovijem popisu, približno 8 300 **Roma** i Egipćana živi u Crnoj Gori. Učešće romskih studenata u svim nivoima obrazovanja je poboljšano. Pristup zdravstvenim uslugama ostaje otežan, a romska manjina ostaje najranjivija i najdiskriminisanija zajednica u raznim oblastima života. Romkinje su podvrgnute dvostrukoj diskriminaciji. Uprkos tome, zajednica ima vrlo ograničen pristup fondovima namijenjenim za manjine. Romi su i dalje nedovoljno zastupljeni u političkoj sferi i imaju otežan pristup tržištu rada. Neformalno zaposlenje preovlađuje dok su romska djeca naročito izložena dječijem radu. Aktivne mjere kojima bi se ta zajednica uključila na tržište rada treba da se realizuju.

Određeni napredak je ostvaren u rješavanju pitanja **raseljenih i interno raseljenih lica (IRL)**. Nakon godina odlaganja, kraj 2014. godine je bio krajnji rok za registraciju. Shodno novom crnogorskom Zakonu o strancima, kategorija raseljenog lica je prestala da postoji. Pojednostavljena procedura za prijavu za prebivalište ili boravište u zemlji je uvedena za imaoce lične karte za interno raseljena lica, dok se dodatna dokumentacija može obezbijediti u kasnijoj fazi. Ukupno 12 854 interno raseljenih lica su se prijavila od 2009. godine kako bi regulisali svoj status u Crnoj Gori, dok je oko 2 400 njih još u proceduri za realizaciju istog. I dalje je važno pratiti sve slučajeve, kako bi se osiguralo da su slučajevi finalizovani kroz podršku u prikupljanju dokumentacije i kako bi se osiguralo da interno raseljena lica imaju potpuni pristup građanskim pravima.

Crna Gora još uvijek nije uvela odvojenu proceduru za određivanje statusa bez državljanstva, uprkos ratifikaciji relevantne konvencije 2013. godine, što je negativno uticalo na pristup pravima potencijalnih korisnika.

Izmjene i dopune Zakona o parničnom postupku su usvojene u aprilu, čime je olakšan upis u matične knjige rođenih. Izmjenama i dopunama je ustanovljena procedura za određivanje vremena i mjesta rođenja u cilju regulisanja statusa. Izgradnja socijalnih stambenih objekata je u toku u Kampu Konik i u nekim drugim naseljima u zemlji. Aktivnosti na društvenoj integraciji nastavljene su radi trajne i održive integracije stanovnika na Koniku.“ (str. 71 i 72 prevoda Izvještaja EK o Crnoj Gori za 2015.)

i kontinuiteta prethodnih višegodišnjih aktivnosti članova Odbora za ljudska prava i slobode na ovu temu:

- 8. februara 2011. godine razgovarano sa članovima Delegacije Evropske komisije za borbu protiv rasizma i netolerancije Savjeta Evrope (ECRI) u vezi četvrte runde monitoringa po zemljama članicama Savjeta Evrope, a u okviru koje je prva posjeta Crnoj Gori bila od 7. do 10. februara 2011. godine,

- 3. juna 2011. godine posjeta Kampu Konik I i II i u prostorijama Crvenog krsta održan Sastanak sa predstavnicima Koordinacionog odbora za realizaciju aktivnosti Vlade u vezi s Akcionim planom trajnog rješavanja pitanja interno raseljenih lica koja borave u Kampu Konik I i II, predstavnicima relevantnih institucija zaduženih za rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica koja borave u Kampu Konik I i II i predstavnicima međunarodne zajednice,

- 27. jula 2011. godine, umjesto planiranog kontrolnog saslušanja ministra rada i socijalnog staranja, na 44. sjednici, **razmotrena Informacija o aktivnostima Vlade Crne Gore u vezi sa trajnim rješavanjem pitanja raseljenih i interno raseljenih lica koja borave u Kampu Konik I i II**, i s tim u vezi Odbor je podnio Skupštini Izvještaj sa predlogom zaključka (14 tačaka), koji je podijeljen poslanicima 24. saziva,

- 7. marta 2012. godine, na 66. sjednici **razmotren Izvještaj Evropske komisije za borbu protiv rasizma i netrpeljivosti Savjeta Evrope (ECRI) o Crnoj Gori** i na samoj sjednici rasprava je najvećim dijelom vođena o statusu raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik. Odbor je podnio Skupštini Izvještaj sa predlogom zaključka (16 tačaka), koji je podijeljen poslanicima 24. saziva,

- 25. juna 2012. godine, na 74. sjednici **održano Kontrolno saslušanje** potpredsjednika Vlade Duška Markovića, koga je, po njegovom ovlaštenju kao Koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtnom na Kamp Konik I i II, na sjednici Odbora zastupao direktor Zavoda za zbrinjavanje izbjeglica, Željko Šofranac, dr Suada Numanovića, ministra rada i socijalnog staranja, koga je po ovlaštenju zastupala Remzija Ademović, pomoćnica ministra i ministra unutrašnjih poslova, Ivana Brajovića. Odbor je podnio Skupštini Izvještaj o Kontrolnom saslušanju sa predlogom zaključka (19 tačaka) koji je podijeljen poslanicima 24. saziva,

- 17. maja 2013. godine, na nastavku devete sjednice **održano Kontrolno saslušanje** Nacionalnog koordinatora ECRI-ja za Crnu Goru, pomoćnice ministra za ljudska i manjinska prava Blanke Radošević-Marović na temu: "Poštovanje obaveza Crne Gore u dijelu Preporuka datih u Izvještaju ECRI-ja o Crnoj Gori, od februara 2012. godine". Odbor je podnio Skupštini Izvještaj o Kontrolnom saslušanju sa predlogom zaključka (18 tačaka) koji je podijeljen poslanicima 25. saziva- (Prevod Izvještaja Odbora na engleskom jeziku uručen koizvjestiocima Savjeta Evrope prilikom Prve monitoring posjete Crnoj Gori, od 8. do 10. jula 2013. godine) i

- 25. septembra 2013. godine, na 15. sjednici **održano Kontrolno saslušanje** ministra rada i socijalnog staranja, koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtnom na Kamp Konik I i II, mr Predraga Boškovića na temu: „Realizacija Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtnom na Kamp Konik I i II”. Odbor je podnio Skupštini Izvještaj o Kontrolnom saslušanju sa predlogom zaključka (12 tačaka) koji je podijeljen poslanicima 25. saziva,

realizujući **devetnaestu** aktivnost utvrđenu Planom aktivnosti Odbora za 2015. godinu,

u skladu sa čl. 62 i 75 Poslovnika Skupštine Crne Gore Odbor je na 61. sjednici održao **Kontrolno saslušanja koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtnom na Kamp Konik I i II, ministarke rada i socijalnog staranja Zorice Kovačević.**

Kontrolno saslušanje je održano u cilju pribavljanja informacija o do sada postignutom na realizaciji Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtnom na Kamp Konik I i II, uz akcent na aktivnosti preduzete na realizaciji obaveza preostalih nakon kontrolnih saslušanja odgovornih lica za ovu oblast, održanih na sjednicama Odbora u 2012. i 2013.

Sjednici je, u skladu sa čl. 67 i 75 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovala koordinatorka Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtnom na Kamp Konik I i II, ministarka rada i socijalnog staranja, Zorica Kovačević.

Shodno članu 67 stav 2 Poslovnika Skupštine, u radu sjednice učestvovali su:

- Budimirka Đukanović, savjetnica u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, koordinatorka Regionalnog stambenog programa za Crnu Goru,
- Željko Šofranac, direktor Uprave za zbrinjavanje izbjeglica,
- Sandra Bugarin, v.d. generalnog direktora Direktorata za upravne unutrašnje poslove u Ministarstvu unutrašnjih poslova,
- Dragan Dašić, samostalni savjetnik u Ministarstvu unutrašnjih poslova,

- Leon Gjokaj, generalni direktor Direktorata za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava,
- Milena Krsmanović, savjetnica u Odsjeku za diskriminaciju u instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore,
- Barbara Rotovnik, savjetnica za vladavinu prava i evropske integracije u Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori,
- Mladenka Tešić, program menadžerka za demokratiju i ljudska prava u Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori i
- Aleksandar Čadenović, šef pravnog tima u Predstavništvu UNHCR-a u Crnoj Gori.

Kontrolno saslušanje su pratili predstavnici akreditovanih medija.

U skladu sa članom 75 Poslovnika, o Odluci za Kontrolno saslušanje obaviješteni su predsjednik i tri potpredsjednika Skupštine Crne Gore.

Kontrolno saslušanje je održano po odredbama čl. 75, 76 i 77 Poslovnika Skupštine Crne Gore.

“Član 75

Radi pribavljanja informacija i stručnih mišljenja o pojedinim pitanjima iz svog djelokruga, kao i o pojedinim pitanjima utvrđivanja i sprovođenja politike i zakona ili drugih aktivnosti Vlade, organa državne uprave i drugih organa i organizacija koji, na osnovu zakona, Skupštini podnose izvještaj o radu i stanju u pojedinim oblastima, koja izazivaju nejasnoće, dileme ili principijelna sporenja, u cilju razjašnjenja tih pitanja, nadležni odbor može pozvati na sjednicu odgovornog predstavnika ovih organa i organizacija i od njega tražiti da se izjasni o tim pitanjima (u daljem tekstu: kontrolno saslušanje).

Odluku o kontrolnom saslušanju donosi odbor većinom glasova ukupnog broja članova.

Jednom u toku redovnog zasijedanja Skupštine, odbor donosi odluku o kontrolnom saslušanju, na zahtjev jedne trećine članova odbora, sa jednom temom dnevnog reda.

O odluci za kontrolno saslušanje predsjednik odbora obavještava predsjednika i potpredsjednika Skupštine i, u pisanoj formi, poziva lice za saslušanje i obavještava ga o pitanjima koja su predmet saslušanja i od njega može zahtijevati da svoje mišljenje i stavove dostavi i u pisanoj formi.

Pozvani ovlašćeni predstavnici državnih organa dužni su da se odazovu pozivu za kontrolno saslušanje.

Član 76

Za vrijeme kontrolnog saslušanja članovi odbora mogu postavljati pitanja licu pozvanom za saslušanje samo u vezi sa temom saslušanja.

Na sjednici odbora može se voditi rasprava sa licem koje daje informacije, ako je to neophodno da bi se raspravila i pojasnila konkretna pitanja i činjenice.

O potrebi otvaranja rasprave iz stava 2 ovog člana, vremenu njenog trajanja i učešću pojedinog člana odbora odlučuje odbor, s tim što se mora omogućiti da učestvuje u raspravi po jedan član odbora iz svakog poslaničkog kluba, koji to želi.

Član 77

Kontrolno saslušanje, po pravilu, snima se fonografski, odnosno o istom se vode bilješke, a tehničke i druge ispravke mogu se vršiti samo u dogovoru i uz saglasnost lica čija izjava je u pitanju.

Odbor sačinjava i dostavlja Skupštini izvještaj o kontrolnom saslušanju, koji sadrži suštinu izlaganja, a može predložiti i odgovarajući zaključak ili drugi akt.”

U UVODNOM IZLAGANJU ministarka rada i socijalnog staranja Zorica Kovačević upoznala je članove Odbora i učesnike sjednice sa rezultatima postignutim na implementaciji Strategije, kojom je postavljen okvir za djelovanje države u cilju stvaranja uslova za trajno i održivo rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u periodu od avgusta 2011. do decembra 2015. Poštujući izbor raseljenih lica, Strategijom su definisana dva moguća rješenja ovog problema - lokalna integracija i dobrovoljni povratak.

U vezi sa **lokalnom integracijom raseljenih i interno raseljenih lica** predviđene su aktivnosti na obezbjeđivanju pravnog statusa, smještaja, jednakog pristupa obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti i tržištu rada. Kako bi se postigli ciljevi Strategije, donose se akcioni planovi na period od godinu dana. Aktivnosti se finansiraju iz budžeta Crne Gore, donatorskih sredstava i projekata, a realizaciju ovih mjera prati Koordinacioni odbor.

Ministarka Kovačević je saopštila da je do 29. februara 2016. podnešeno 14.073 zahtjeva za rješavanje pravnog statusa, od čega je riješeno 12.300, dok je za 1.727 postupak u toku. Mobilne ekipe MUP-a Crne Gore i MUP-a Kosovo, uz podršku UNHCR-a i NVO “Pravni centar”, rade na rješavanju zahtjeva koji su u postupku. U skladu sa predlogom Delegacije Evropske unije i UNHCR-a, rok Uredbe o načinu ostvarivanja prava raseljenih lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljenih lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori produžen je dvije godine kako bi omogućili svim zainteresovanim licima koja žele da žive u Crnoj Gori da riješe svoj pravni status. Iako postoje određeni problemi Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Uprava za zbrinjavanje izbjeglica, MUP, Delegacija EU i UNHCR se trude da, u saradnji sa Srbijom i Kosovom, olakšaju svim licima postupak dobijanja dokumenata. Do sada je 1.061 lice primljeno u crnogorsko državljanstvo, a oko 15 zahtjeva je u proceduri. Operativni timovi, formirani od strane Ministarstva rada, MUP-a i UNHCR-a, nastavljaju aktivnosti u cilju rješavanja pravnog statusa.

Iako nema statističkog presjeka o tome koliko osoba iz Kampa Konik je riješilo status (Vlada Crne Gore nema presjek po etničkoj pripadnosti stranaca; adrese lica koja su aplicirala/riješila status nijesu uniformne), UNHCR procjenjuje da je na Koniku 1.107 lica ostvarilo status stranca sa privremenim ili stalnim boravkom, 595 lica čeka da se njihovi zahtjevi procesuiraju i 687 lica nije apliciralo za status stranca, od čega je 370 djece, pa će UNHCR uskoro početi sa individualnim intervjuima. Podaci ne obuhvataju samo dva kampa na Kojniku, već uključuju i Šanti tawn, Kakaricku goru i privatni smještaj na Koniku, a ne može biti isključeno da su neka od ovih lica napustila Crnu Goru u međuvremenu.

Ministarka je ukazala da u Crnoj Gori, posebno kod pripadnika RAE populacije postoji određeni broj djece koja su rođena van zdravstvene ustanove. U okviru svojih redovnih aktivnosti službenici MUP-a svakodnevno u kontaktima sa građanima prilikom podnošenja zahtjeva informišu građane i upućuju ih kako da evidentiraju činjenicu rođenja. Postupak njihovog naknadnog upisa do stapanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku bio je vezan za dokazivanje činjenice rođenja

kroz upravni postupak, prilikom čega je NVO “Pravni centar”, izvršni partner UNHCR-a, prilikom pružanja pravne pomoći vezane za naknadni upis činjenice rođenja, u kontaktu sa službenicima organizacionih jedinica MUP-a dobijao obavještenja o svim potrebnim dokazima neophodnim za upis činjenice rođenja u matične registre rođenih.

Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku, pripremljenog u saradnji sa UNHCR-om i UNICEF-om, procedura je pojednostavljena. Propisan je postupak utvrđivanja vremena i mjesta rođenja u cilju eliminisanja statusa lica koja nijesu upisana u matični registar i lica rođenih van zdravstvenih ustanova. Definisano je da se taj postupak pokreće predlogom lica koje nije upisano u matični registar rođenih ili predlogom svakog lica koje ima neposredni pravni interes, odnosno organa starateljstva. U cilju lakšeg ostvarivanja prava predviđeno je da je mjesno nadležan svaki stvarno nadležni sud. Takođe, utvrđeno je da prvostepeni sud dostavlja pravosnažno rješenje o vremenu i mjestu rođenja organu nadležnom za vođenje matičnih registara u roku od osam dana od dana pravosnažnosti, radi upisa činjenice rođenja u matični registar rođenih i propisano je da je predlagač oslobođen plaćanja taksi i drugih toškova postupka.

Radi upoznavanja sa ovim Zakonom, Ministarstvo pravde je u saradnji sa UNHCR-om organizovalo regioanlne okrugle stolove za predstavnike sudstva, advokature i NVO sektora u Bijelom Polju, Podgorici i Baru.

Što se tiče obezbjeđivanja smještaja za raseljena lica koja su odlučila da žive u Crnoj Gori, kroz IPA projekat, krajem decembra 2015. izgrađeni su stanovi za jedan broj lica iz Kampa Konik. Za desetak dana planirano je postavljanje kamena temeljca za 120 novih stambenih jedinica za koje je lokaciju i građevinsku dozvolu obezbijedila lokalna samouprava, a sredstva za izgradnju su iz Regionalnog stambenog programa. Na sastancima organizovanim povodom Regionalnog programa data je ocjena da je Crna Gora, u odnosu na druge države u regionu, postigla zapažene rezultate u korišćenju i realizaciji sredstava Regionalnog stambenog programa. U narednih mjesec dana očekuje se završetak izgradnje 62 stana za raseljena i interno raseljena lica u Nikšiću. U saradnji sa UNHCR-om i državama regiona, na transparentan način birani su korisnici stambenih jedinica, što potvrđuje činjenica da nije bilo žalbi. Vršer se detaljne provjere eventualnog posjedovanja drugih nekretnina od strane ovih lica u državama porijekla.

Ministarka je obavijestila da je završen tender za odabir izvođača za izgradnju Doma za stare u Pljevljima za 68 lica, a ovih dana se očekuje da Razvojna banka Savjeta Evrope vrati dokumentaciju i da se obave pripremni radovi za postavljanje kamena temeljca i početak izgradnje. Na nekoj od narednih sjednica Vlade biće osnovana javna ustanova Dom starih Pljevlja i imenovaće se rukovodeće lice, kako bi se radilo na pripremi dokumentacije, sistematizacije, odabiru korisnika koji će biti smješteni u ovoj ustanovi, kao i osoblja za rad u njoj.

Pripremne aktivnosti za raspisivanje tendera za izgradnju 94 stambene jedinice u opštini Berane su pri kraju i očekuje se da će do kraja godine biti raspisan tender i odabran izvođač radova. Imajući u vidu da nijesu uspjeli da obezbijede kvalitetnu lokaciju u Herceg Novom, biće raspisan tender za nabavku 32 stana za potrebe raseljenih i interno raseljenih lica, a tehnička dokumentacija biće izrađena u saradnji sa vođama Regionalnog stambenog programa, kako bi tender bio raspisan u što kraćem roku.

Ministarka rada i socijalnog staranja je istakla da su od izuzetne važnosti jednak pristup obrazovanju, zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti i da je Ministarstvo potpisalo Ugovor o realizaciji projekta “Program pomoći za integraciju i povratak RE i drugih I/RL koja žive u naselju Konik”, kroz IPA 2012-2013 sa HELP-om i Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori.

Broj djece uključene u obrazovni sistem povećava se iz godine u godinu, što je veliki uspjeh. U školskoj 2015/2016 upisano je 621 dijete iz Kampa Konik I i II u nekoliko podgoričkih škola. Svakog dana iz Kampa Konik do škole se prevozi 304 učenika, za šta je sredstva obezbijedilo Ministarstvo prosvjete. Ove školske godine nastava u Područnom odjeljenju odvija se samo u IV razredu, a svi ostali učenici su integrisani u šest gradskih škola. A po njenoj ocjeni dobro je da se ova djeca upisuju u sve gradske škole, ne samo u školu na Koniku.

Fond za obrazovanje Roma iz Mađarske je koordinirao i implementirao četiri vrste aktivnosti koje se odnose na kvalitetno obrazovanje i desegregaciju, prevenciju napuštanja školovanja, obrazovanje u ranom djetinjstvu i program osnaživanja žena. Djeca iz Kampa Konik dobila su pristup integrisanom osnovnom obrazovanju i kvalitetnom predškolskom programu. Odgovorno roditeljstvo je predstavljeno kao važna društvena vrijednost i preduzeti su važni koraci kako bi se premostila socijalna distanca između djece, mladih i roditelja iz Kampa Konik i njihovih vršnjaka koji pohađaju partnerske škole i vrtiće.

Pružna se puna podrška implementaciji projekata u procesu socijalne inkluzije, a u ovoj oblasti značajne aktivnosti realizuje Crveni krst Crne Gore, koji u saradnji sa međunarodnim partnerima, učestvuje u aktivnostima koje se tiču obrazovanja. Do septembra 2015. Crveni krst je kroz dječije igraonice aktivno radio sa djecom predškolskog uzrasta iz Kampa Konik I i II, a ima svoje predstavnike u samom Kampu Konik I i II.

Veoma je ponosna kako je organizovana zdravstvena zaštita u Kampu Konik, jer je preko 10.000 lica iz Kampa izabralo svog ljekara, 6.456 izabranog doktora za odrasle, 1.743 izabranog doktora za djecu i 1.886 izabranog ginekologa. Zdravstveni sistem je pružio punu podršku stanovnicima Kampa Konik, usluge se iz godine u godinu povećavaju, kao i broj vakcinacija. Dijeljene su i edukativne brošure kojima su informisani stanovnici Kampa Konik da im je dostupna zdravstvena zaštita i da treba da je koriste. Postignuti su značajni rezultati u ovoj oblasti i ovim tempom treba nastaviti i ubuduće. Posebno je značajno što svi stanovnici Kampa Konik imaju prava utvrđena Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti, kao i crnogorski državljani.

Imajući u vidu u kakvim uslovima trenutno žive, jer je mali broj njih u radnom odnosu, Ministarstvo nastoji da ovu populaciju redovno servisira.

I najvažnije, ministarka rada Kovačević je ocijenila da će do kraja 2016. zatvoriti Kamp Konik I i II i na taj način riješiti dugogodišnji problem. Završetkom zgrade sa 120 stambenih jedinica najveći broj lica smještenih u Kampu će imati priliku da riješi svoj status.

U vezi sa **dobrovoljnim povratkom na Kosovo**, saopštila je da se realizuju aktivnosti u saradnji sa međunarodnim partnerima. Ministarka je bila domaćin dva velika sastanka sa predstavnicima Srbije i Kosova sa kojima nastoje da obezbijede lokacije za izgradnju kuća za sva interno raseljena lica koja žele da se vrate u svoju domovinu, a već je razgovarano i o unapređenju saradnje. Prošle godine se na Kosovo vratilo 27 porodica, odnosno 142 lica. Ukoliko pojedine opštine na Kosovu obezbijede parcele za izgradnju kuća, Crna Gora će pružiti punu podršku ne samo u postupku dobrovoljnog povratka, već i participaciju u izgradnji tih stambenih jedinica. Za lica koja su u Crnoj Gori, a žele da se vrate u svoju državu, u saradnji sa međunarodnim partnerima, uradiće sve što je moguće kako bi im se omogućio brzi povratak. Saopštila je da povratak ne zavisi samo od Crne Gore i međunarodnih partnera, već i od država porijekla

koje treba da obezbijede lokacije za izgradnju kuća povratnicima. Očekuje da tokom ove godine postignu više rezultata u dogovoru sa Srbijom i Kosovom, prvenstveno u obezbjeđivanju lokacija za izgradnju porodičnih kuća.

Ministarka Kovačević je zaključila da je ponosna na to koliko je Crna Gora uradila za izbjeglice i istakla da postoji posvećenost Vlade Crne Gore i Ministarstva rada i socijalnog staranja da u saradnji sa nadležnim ministarstvima, lokalnom samoupravom, Crvenim krstom i međunarodnim partnerima i ubuduće djeluju u ovoj oblasti. Izrazila je nadu da će do kraja godine imati razloga da svi budu ponosni, ne samo na ostvarene rezultate po pitanju rješavanja pravnog statusa, obezbjeđivanja socijalne i zdravstvene zaštite, već i da će biti obezbijeđen smještaj za sva raseljena lica koja su odlučila da žive u našoj državi.

USLIJEDILA JE RASPRAVA u kojoj su učestvovali: dr Halil Duković, predsjednik Odbora, članovi Odbora: prim.dr Izet Bralić, Rešad Sijarić i Vuk Roćen, Aleksandar Čadenović, šef pravnog tima u Predstavništvu UNHCR-a u Crnoj Gori i Barbara Rotovnik, savjetnica za vladavinu prava i evropske integracije u Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori.

Tokom rasprave istaknuto je:

- da je tema kontrolnog saslušanja posebno inspirativna u ovom trenutku kada se cijela Evropa suočava sa izbjegličkom krizom zbog čega je važno sumirati šta je Crna Gora uradila na trajnom rješavanju statusa raseljenih i interno raseljenih lica;
- da su određeni nedostaci koji su navedeni u Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori otklonjeni i da je ostvaren značajan napredak, prvenstveno u pristupu zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti za raseljena i interno raseljena lica;
- da se Crna Gora može ponositi time što je od početka izbjegličke krize 1990-ih kada su oko 20 % crnogorske populacije činile izbjeglice širom otvorila svoja vrata i bez ikakvog obeštećenja dugi niz godina pružala im utočište i
- da Ministarstvo rada i socijalnog staranja, u saradnji sa UNHCR-om, zaslužuje podršku i pohvale za sve aktivnosti koje realizuje za raseljena i interno raseljena lica.

Aleksandar Čadenović, šef pravnog tima u Predstavništvu UNHCR-a u Crnoj Gori je zahvalio na mogućnosti da se obrati Odboru za ljudska prava i slobode, navodeći da UNHCR u potpunosti podržava izloženi Izvještaj. Ukazao je da je ovo veoma kompleksan proces i da je izloženo samo djelić učinjenog u kompleksnom procesu koji se tiče integracije raseljenih i interno raseljenih lica, naglašavajući da je od 2001. urađeno mnogo više od pomenutog. Saopštio je da je 2009. godine bilo 16.500 lica sa neriješenim statusom, a kad se oduzmu oni koji su riješili status u Crnoj Gori ili se vratili u državu porijekla, sada ih je manje od 2.000. Naglasio je da je veoma važno istaći da su sva ta lica imala mogućnost da do kraja 2014. podnesu zahtjev za rješavanje statusa u Crnoj Gori, što bi im omogućilo integraciju, o čemu svjedoče sve aktivnosti urađene od strane Vlade Crne Gore, u saradnji sa UNHCR-om, OEBS-om i drugim partnerima. Smatra uspjehom što je Vlada uspjela da obezbijedi da predstavnici kosovskih vlasti dolaze u Crnu Goru već jedanaesti put kako bi ovim licima pomogli da obezbijede neophodna dokumenta za rješavanje statusa. Stoga niko ne može reći da nije bio u mogućnosti da zatraži status stranca u Crnoj Gori ukoliko je to želio. S obzirom da oko 1.700 lica čeka na rješavanje zahtjeva za status stranca, raduje ga najava da će se raditi na rješavanju njihovih problema i strategije do 2017. godine. Kada je riječ o Regionalnom stambenom programu, važno je istaći da su inicijalno tražena sredstva i dobijena, projekti su podnešeni na najbolji mogući način i

servisirane su najugroženije kategorije širom Crne Gore. Uz projekat Doma starih u Nikšiću, ubuduće treba posvetiti pažnju Vrelima Ribničkim i raseljenicima koji žive na primorju.

Podsjetio je da je sada oko 400 lica, odnosno 70 porodica koje žele da se vrata na Kosovo, od čega određeni broj čeka i godinama, jer zemlja porijekla ne ulaže dovoljno napora, vrlo teško se dobija zemljište za izgradnju kuća, pa bi u tom pogledu trebalo intenzivnije diplomatski djelovati kako bi se postigao sporazum sa vlastima Kosova da se lica koja to žele mogu i vratiti na Kosovo.

POSLANICI SU POSTAVILI SLEDEĆA PITANJA u vezi sa realizacijom Strategije, ali i u vezi sa ekonomskim migracijama prisutnim na sjeveru Crne Gore i aktuelnom izbjegličkom krizom u Evropi:

1) *Imajući u vidu da će u Nikšiću za mjesec dana biti završen objekat sa 62 stambene jedinice, da li su utvrđeni kriterijumi i da li su odabrane porodice kojima će biti dodijeljeni stanovi? (predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković)*

2) *Koliko je porodica, odnosno lica prijavljeno za povratak u zemlju porijekla? (član Odbora Vuk Roćen)*

3) *Podsjećajući da je 1990-ih počela izgradnja kampova u svim u kojima su bile izbjeglice i da su, po informacijama koje posjeduje, neka od izbjegličkih naselja po odlasku raseljenih i interno raseljenih lica su ustupljena domicilnom stanovništvu na korišćenje ili prodana i otuđena, zatraženo je pojašnjenje šta se dešava sa tim objektima. (član Odbora prim. dr Izet Bralić)*

4) *Uz osvrt na aktuelna dešavanja na sjeveru Crne Gore i organizovani povratak crnogorskih građana iz zemalja Evropske unije u kojima im nije odobren azil i činjenicu da se naši građani suočavaju sa novim problemima, jer su mnogi od njih prodali pokretnu imovinu kako bi obezbijedili sredstva za odlazak i još aktuelniji problem što učenicima po povratku nije precizno regulisan status u školama, postavljeno je pitanje šta će konkretno biti urađeno u narednom periodu, jer je ranije najavljeno da će se imati u vidu povratak našeg stanovništva na sjever Crne Gore i potreba za obezbjeđivanjem adekvatnih uslova za život. (član Odbora Rešad Sijarić)*

5) *Da li Crnu Goru može zahvatiti nova izbjeglička kriza, da li trenutne migrantske rute mogu biti preusmjerene preko naše zemlje, šta je preduzeto po tom pitanju i da li je Crna Gora spremna za to? (član Odbora Vuk Roćen)*

6) *U vezi sa informacijama koje se u javnosti često čuju da će Evropa možda zatvoriti svoje granice za migrante, jer je nekoliko puta bilo tih najava, šta će Crna Gora uraditi u tom slučaju? (predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković)*

7) *Da li se očekuje još veća migracija s obzirom da postoji veliki broj izbjeglica na tursko-grčkoj granici i da li postoji program da se ovaj problem riješi na svima prihvatljiv način, a da se ne pristupi zatvaranju granica za sve nevoljnike koji su primorani da napuste domovinu? (predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković)*

ODGOVARAJUĆI NA PITANJE predsjednika Odbora u vezi sa stambenom jedinicom u Nikšiću, **Budimirka Đukanović, koordinator Regionalnog stambenog programa**, je podsjetila da su u junu 2015. godine počeli izgradnju stambenog objekta, a prethodno je pripremljena sva dokumentacija. Zajedno sa UNHCR-om i OEBS-om, urađena je preliminarna selekcija korisnika, a u decembru 2015. je objavljen javni poziv za sva zainteresovana lica koja žive u Crnoj Gori i imaju ili su imali status raseljenog lica da

se jave za raspodjelu stanova s obzirom da će zgrada biti tehnički završena za mjesec ili dva. Za 62 stana apliciralo je 88 porodica i u toku je selekcija korisnika, a Komisija koju čine predstavnici Ministarstva rada, Uprave za zbrinjavanje izbjeglica, lokalne samouprave i pridruženi članovi iz UNHCR-a i OEBS-a koji vrše monitoring postupka će sledeće sedmice objaviti rang listu potencijalnih korisnika. Po isteku roka za prigovore na bodovnu listu, donijeće se rješenja i sprovesti cjelokupna procedura po Zakonu o upravnom postupku. Naglasila je da je kompletan postupak implementacije Regionalnog stambenog programa veoma transparentan, a preliminarna selekcija je protekla bez prigovora. Bitni su i dobra saradnja sa državama porijekla i provjere koje se rade u tim državama, a kriterijumi i odabir korisnika biće po Zakonu o socijalnom stanovanju i podzakonskim aktima kojima je regulisana ova oblast, kao i kriterijumima UNHCR-a, kao organizacije prepoznatljive u ovoj oblasti.

ODGOVARAJUĆI NA PREOSTALA PITANJA, *koordinator Koordinacionog odbora Zorica Kovačević* je podsjetila da je podnešeno 14.073 zahtjeva za regulisanje pravnog statusa, od čega je više od 12.000 završeno, a oko 1.700 u postupku. Preko 1000 lica je dobilo crnogorsko državljanstvo, dok su ostali državljani neke od susjednih država. Izrazila je nadu da će tokom ove godine biti riješeni i preostali zahtjevi, ali i ukazala da to ne zavisi od Crne Gore, već i od država porijekla koje treba da izdaju određenu dokumentaciju. Naglasila je da je Crna Gora spremna da ovim licima omogući sredstva da pođu do država porijekla po neophodna dokumenta.

Ministarka je saopštila da su nakon odlaska raseljenih i interno raseljenih lica, izbjeglička naselja u vlasništvu lokalne samouprave koja u saradnji sa Vladom može da adaptira te jedinice za građane koji su u stanju socijalne potrebe. Podsjetila je da je Vlada Crne Gore prošle godine donijela Zaključak koji se odnosi na Vrela Ribnička i Kamp Konik kojim je utvrdila da je potrebno formirati komisiju koja će provjeriti i utvrditi ko su korisnici tih objekata, navodeći da smatra da se jedan broj njih sada preprodaje ili izdaje. Najavila je da će na sledećoj sjednici Vlade podsjetiti na Zaključak koji bi trebalo proširiti na sva izbjeglička naselja kako bi se pripremio detaljan izvještaj o tome ko živi u tim naseljima i da li imaju relevantnu dokumentaciju, a nakon toga utvrditi šta je, u saradnji između Vlade i lokalnih samouprava, neophodno preduzeti radi adaptacije tih objekata i njihovog prilagođavanja licima u stanju socijalne potrebe.

Polazeći od podataka da se priprema masovni povratak crnogorskih građana iz zemalja Evropske unije, ministarka rada i socijalnog staranja je saopštila da je Vlada Crne Gore na prošloj sjednici nakon razmatranja Informacije donijela određene zaključke i zadužila Ministarstvo rada i socijalnog staranja da utvrdi da li su povratnici u stanju socijalne pomoći i da im obezbijedi socijalna davanja, a Ministarstvo prosvjete da omogući upis djece u osnovne i srednje škole, kao i vanredni rok za polaganje propuštene školske godine. Takođe, obaveza je lokalnih samouprava da preduzmu sve mjere kako bi se poboljšao položaj ovih građana. Zaključci su dostavljeni Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ministarstvu prosvjete, svim opštinama i Zajednici opština, dok će aktivnostima koordinirati potpredsjednik Vlade Rafet Husović. Ministarka je saopštila da je već preduzela aktivnosti i organizovala sastanak sa direktorima centara za socijalni rad koji su dobili naloge da istog dana kada se porodice vrate urade sve što je u njihovoj nadležnosti. Do sada joj je dostavljen zahtjev samo jednog lica koje se vratilo u Rožaje. Najavila je da će opet posjetiti opštine na sjeveru i razgovarati sa predsjednicima opština kako bi se stvorili uslovi za ponovno uključivanje ovih građana u lokalne sredine. Saopštila je i da su u

redovnoj komunikaciji sa Upravom policije i da su u slučaju organizovanog povratka naših građana avionom, bili spremni organizovati lokalni prevoz kako bi što prije i lakše stigli do svojih kuća na sjeveru.

U vezi sa aktuelnim migracijama, podsjetila je da je Vlada Crne Gore u novembru 2015. godine usvojila Plan djelovanja u slučaju mogućeg priliva izbjeglica i migranata, a formirani su Koordinacioni odbor i Operativni tim za njegovu implementaciju, u čemu Crnoj Gori podršku daje UNHCR. Vlada je i prije 15 dana razmatrala mogućnost većeg priliva izbjeglica i zadužila sve organe da u dijelu svojih nadležnosti preduzmu neophodne mjere. O tome da li će Crna Gora primiti izbjeglice, odlučuje Vlada, a potpredsjednik Igor Lukšić koordinira svim ovim aktivnostima i informiše ih o aktuelnim dešavanjima. Ukoliko bi migrantska ruta zahvatila Crnu Goru, država bi mogla reagovati u najkraćem mogućem roku od saznanja za mogućnost preusmjerenja rute preko naše države. Zaključila je da Crna Gora ima veoma dobar Akcioni plan, sa preciznim i jasnim zaduženjima za sva ministarstva, a međunarodni partneri-UNHCR i Delegacija Evropske unije koji pružaju pomoć i čija iskustva su korišćena za njegovu izradu, upoznati su sa Planom.

Barbara Rotovnik, savjetnica za vladavinu prava i evropske integracije u Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori je precizirala da je Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori upoznata da je Vlada Crne Gore usvojila Akcioni plan za izbjeglice, koji su u par navrata tražili, ali kako je označen kao interni i povjerljiv, nijesu vidjeli njegovu finalnu verziju.

Ministarka rada i socijalnog staranja Zorica Kovačević je obećala da će se u toku dana konsultovati sa potpredsjednikom Vlade i ukoliko to bude dozvoljeno, poslaće im Akcioni plan, jer je on zaista dobro urađen i smatra da nema razloga da bude interni akt.

Nakon završetka Kontrolnog saslušanja koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, ministarke rada i socijalnog staranja, Zorice Kovačević

na Temu:

„Realizacija Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II“,

Odbor za ljudska prava i slobode je **jednoglasno** (sa šest glasova „za“) odlučio da podnese Izvještaj i predloži Skupštini da, saglasno članu 77 stav 2, usvoji, i u skladu sa članom 129 Poslovnika Skupštine Crne Gore isti objavi u “Službenom listu Crne Gore”,

Z A K L J U Č A K:

1. Skupština Crne Gore ocjenjuje da je Crna Gora, u saradnji sa državama porijekla i uz podršku UNHCR-a i drugih međunarodnih organizacija, postigla značajne rezultate u veoma kompleksnom procesu rješavanja pitanja raseljenih i interno raseljenih lica i da Vlada Crne Gore zaslužuje pohvale za uspješnu realizaciju Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II kojom je postavljen okvir za djelovanje države u cilju stvaranja uslova za trajno i održivo rješavanje ovog pitanja u periodu od avgusta 2011. do decembra 2015.

2. Imajući u vidu da je regulisanje pravnog statusa osnov za integraciju u društvo i uživanje ostalih prava, Skupština posebno cijeni aktivnosti preduzete na rješavanju pravnog statusa raseljenih i interno raseljenih lica, kao i druge aktivnosti koje je Crna Gora preduzimala i finansirala iz budžeta, donatorskih sredstava i projekata, čime su postignuti zapaženi rezultati u lokalnoj integraciji raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, kao jednom od načina rješavanja statusa raseljenih i interno raseljenih lica definisanih Strategijom.

O ostvarenom u ovoj oblasti svjedoči podatak da je od 14.073 zahtjeva za rješavanje pravnog statusa podnešenih do 29. februara 2016. godine riješeno 12.300, dok je za 1.727 postupak u toku i mobilne ekipe MUP-a Crne Gore i MUP-a Kosovo, uz svestranu podršku UNHCR-a i NVO "Pravni centar", intenzivno rade na podršci i pomoći raseljenim i interno raseljenim licima u Crnoj Gori i rješavanju njihovih zahtjeva, pri čemu je do sada 1.061 lice primljeno u crnogorsko državljanstvo, a oko 15 zahtjeva je u proceduri.

S tim u vezi, Skupština zaključuje da je Crna Gora izrazila volju i spremnost da svim licima koja su to željela omogućiti regulisanje pravnog statusa u Crnoj Gori, što potvrđuje i činjenica da je u skladu sa predlogom Delegacije Evropske unije i UNHCR-a, rok Uredbe o načinu ostvarivanja prava raseljenih lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljenih lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori produžen dvije godine.

3. Skupština naročito cijeni aktivnosti na obezbjeđivanju smještaja za raseljena i interno raseljena lica koja su odlučila da žive u Crnoj Gori što se realizuje kroz regionalnu inicijativu, međunarodne donacije, povoljne kredite i sopstvene izvore, pri čemu se doprinos Crne Gore sastoji prvenstveno u dodjeli zemljišta i obezbjeđivanju primarne infrastrukture. U tom pravcu su već ostvareni rezultati izgradnjom stanova, putem IPA projekta, za 48 porodica iz Kampa Konik kojima je ministarka rada i socijalnog staranja sa predstavnicima Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori krajem decembra 2015. godine uručila ključeve. Takođe, Skupština cijeni pomoć Evropske komisije koja je opredijelila sredstva u iznosu od 52.000,00 eura za izgradnju višenamjenskog centra u cilju stvaranja što boljih uslova za stanovnike Kampa na Koniku.

Skupština pozdravlja predstojeće postavljanje kamena temeljca za 120 novih stambenih jedinica za koje je lokaciju i građevinsku dozvolu obezbijedila lokalna samouprava, dok su finansijska sredstva obezbijeđena iz Regionalnog stambenog programa u kojem je Crna Gora postigla zapažene rezultate u odnosu na druge države regiona, jer su inicijalno tražena sredstva i dobijena, projekti podnešeni na najbolji mogući način i servisirane najugroženije kategorije širom Crne Gore.

4. Skupština izražava posebno zadovoljstvo što će završetkom zgrade sa 120 stambenih jedinica najveći broj lica smještenih u Kampu Konik I i II imati priliku da riješi svoj status čime će se do kraja 2016. zatvoriti Kamp Konik I i II i riješiti dugogodišnji problem čije rješavanje je Vlada Crne Gore definisala kao prioritet.

5. S obzirom da se u narednih mjesec dana očekuje završetak izgradnje 62 stana za raseljena i interno raseljena lica u Nikšiću, da je završen tender za odabir izvođača za izgradnju Doma za stare u Pljevljima za 68 lica, da se očekuje da Razvojna banka Savjeta Evrope vrati dokumentaciju i da se obave pripremni radovi za postavljanje kamena temeljca i početak izgradnje, kao i da su pripreme

aktivnosti za raspisivanje tendera za izgradnju 94 stambene jedinice u opštini Berane pri kraju i da se očekuje da do kraja godine bude raspisan tender i odabran izvođač radova, a da će u Herceg Novom biti raspisan tender za nabavku 32 stana za potrebe raseljenih i interno raseljenih lica, Skupština zaključuje da će realizacijom navedenih projekata u najvećoj mjeri biti riješen problem smještaja za raseljena i interno raseljena lica u Crnoj Gori.

6. Skupština posebno pozdravlja ostvareni napredak u pristupu obrazovanju i ističe aktivnosti preduzete na povećanju broja djece iz porodica raseljenih i interno raseljenih lica uključene u obrazovni sistem, jer je u školskoj 2015/2016. godini u nekoliko podgoričkih škola upisano 621 dijete iz Kampa Konik I i II, a svakog dana iz Kampa Konik do škole se prevozi 304 učenika, za šta je sredstva obezbijedilo Ministarstvo prosvjete.

Takođe, Crveni krst Crne Gore koji ima svoje predstavnike u samom Kampu Konik I i II, u saradnji sa međunarodnim partnerima, učestvuje u aktivnostima koje se tiču obrazovanja i do septembra 2015. je kroz dječije igraonice aktivno radio sa djecom starijeg predškolskog uzrasta iz Kampa Konik, a od septembra 2015. godine organizuje predškolske aktivnosti za djecu mlađeg uzrasta.

7. Skupština pohvaljuje organizaciju zdravstvene zaštite u Kampu Konik i povećanje obuhvata iste, jer je preko 10.000 lica iz Kampa izabralo svog ljekara- 6.456 izabranog doktora za odrasle, 1.743 izabranog doktora za djecu i 1.886 izabranog ginekologa, čemu su doprinijele i sprovedene kampanje i edukativne brošure koje na prigodan način objašnjavaju najznačajnija pitanja iz oblasti očuvanja i unapređenja zdravlja.

Posebno je značajno što svi stanovnici Kampa Konik imaju prava utvrđena Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti, kao i crnogorski državljanima i što Ministarstvo rada i socijalnog staranja nastoji da ovu populaciju redovno servisira, imajući u vidu u kakvim uslovima trenutno žive, jer je mali broj njih u radnom odnosu.

8. Skupština konstatuje da se pored aktivnosti na lokalnoj integraciji, u saradnji sa međunarodnim partnerima, realizuju određene aktivnosti u vezi sa dobrovoljnim povratkom na Kosovo, čemu su doprinijela i dva velika sastanka sa predstavnicima Srbije i Kosova kojima je Crna Gora bila domaćin, a na kojima se nastojao postići dogovor oko obezbjeđivanja lokacija za izgradnju kuća za sva interno raseljena lica koja žele da se vrate u svoju domovinu, što je rezultiralo i povratkom 142 lica, odnosno 27 porodica na Kosovo tokom prošle godine.

I pored toga što Crna Gora izražava spremnost da pruži punu podršku ne samo u postupku dobrovoljnog povratka, već i participaciju u izgradnji tih stambenih jedinica, za značajnije rezultate u povratku interno raseljenih lica na Kosovo i efikasnijem i kvalitetnijem regulisanju statusa raseljenih i interno raselejenih lica u Crnoj Gori neophodan je veći angažman država porijekla, pa Skupština preporučuje nadležnim organima Crne Gore da intenziviraju pregovore sa vlastima država porijekla radi obezbjeđivanja lokacija za izgradnju kuća licima koja žele da se vrate, odnosno neophodne dokumentacije licima koja žele da riješe svoj status u Crnoj Gori.

Takođe, Skupština preporučuje Vladi Crne Gore da intenzivira diplomatske aktivnosti sa vlastima Kosova kako bi se što prije omogućio povratak svim interno raseljenim licima koja to žele, jer sada oko 400 lica, odnosno 70 porodica želi da se vrati na Kosovo, a određeni broj njih čeka i godinama zato što zemlja porijekla ne ulaže dovoljno napora.

9. Skupština izražava zadovoljstvo ocjenom predstavnika međunarodne zajednice da je Crna Gora lider u regionu po uspješnosti rješavanja statusa raseljenih i interno raseljenih lica i u implementaciji Regionalnog stambenog programa za Crnu Goru kojim je predviđeno obezbjeđivanje sredstava za rješavanje stambenog pitanja za 6.063 lica, odnosno 1.177 domaćinstava.

Takođe, Skupština izražava zadovoljstvo ocjenom predstavnika UNHCR-a da je sve navedeno samo djelić učinjenog, jer je od 2001. urađeno mnogo više od navedenog, kao i da je Crna Gora ostvarila uspjeh u Regionalnom stambenom programu s obzirom da su inicijalno tražena sredstva i dobijena, projekti podnešeni na najbolji mogući način i servisirane najugroženije kategorije širom Crne Gore.

10. Skupština pozdravlja aktivnosti koje Vlada Crne Gore, preko Ministarstva rada i socijalnog staranja i Ministarstva prosvjete, u saradnji sa Zajednicom opština i svim opštinama, preduzima u cilju pružanja pomoći crnogorskim građanima koji se nakon neuspjelog pokušaja dobijanja azila u zemljama Evropske unije organizovano vraćaju u opštine na sjeveru Crne Gore, smatrajući da je veoma važno utvrditi da li su povratnici u stanju socijalne pomoći i u slučaju potrebe obezbijediti im socijalna davanja, a djeci omogućiti upis u osnovne i srednje škole, kao i vanredni rok za polaganje propuštene školske godine, kako bi se stvorili uslovi za ponovno uključivanje ovih građana u lokalne sredine i poboljšao njihov položaj.

11. Skupština ocjenjuje važnim aktivnosti Vlade Crne Gore preduzete povodom aktuelnih migracija u Evropi i potencijalnog priliva migranata u Crnu Goru: donošenje Plana djelovanja u slučaju mogućeg priliva izbjeglica i migranata u novembru 2015. godine, formiranje Koordinacionog odbora i Operativnog tima za njegovu implementaciju i zaduženje svih organa da u dijelu svojih nadležnosti u slučaju potrebe preduzmu neophodne mjere. Pohvaljuje se spremnost Crne Gore da u slučaju potrebe reaguje u najkraćem mogućem roku od saznanja za mogućnost preusmjerenja migrantske rute preko naše države.

12. Skupština zaključuje da je, vršeći monitoring nad aktivnostima koje je Vlada Crne Gore u saradnji sa državama porijekla i uz podršku UNHCR-a i drugih međunarodnih organizacija preduzimala u cilju realizacije Strategije za trajno rješavanje raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, Odbor za ljudska prava i slobode na kvalitetan način izvještavao Skupštinu o kontinuiranim višegodišnjim aktivnostima u okviru kontrolne i nadzorne uloge Skupštine, koji će, u skladu sa svojom nadležnošću, ovaj proces ispratiti i u narednom periodu, a kada bude zatvoren Kamp Konik I i II, svi će imati razloga da budu ponosni, ne samo na ostvarene rezultate u rješavanju pravnog statusa, obezbjeđivanju socijalne i zdravstvene zaštite za raseljena i interno raseljena lica, već i u obezbjeđivanju smještaja za sva lica koja su odlučila da žive u našoj državi.

PREDSJEDNIK ODBORA
dr Halil Duković

Prilog Kolegijumu predsjednika Skupštine:

- Zapisnik sa 61. sjednice Odbora za ljudska prava i slobode, održane 29. februara 2016. godine
- CD- audio snimak 61. sjednice Odbora

Dostavljeno:

- **Zorici Kovačević**, ministarki rada i socijalnog staranja, koordinatoru Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II,
- **Budimirki Đukanović**, savjetnici u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, koordinatoru Regionalnog stambenog programa za Crnu Goru,
- **Željku Šofrancu**, direktoru Uprave za zbrinjavanje izbjeglica,
- **Sandri Bugarin**, v.d. generalnog direktora Direktorata za upravne unutrašnje poslove u Ministarstvu unutrašnjih poslova,
- **Draganu Dašiću**, samostalnom savjetniku u Ministarstvu unutrašnjih poslova,
- **Leonu Gjokaju**, generalnom direktoru Direktorata za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava,
- **Mileni Krsmanović**, savjetnici u Odsjeku za diskriminaciju u instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore,
- **Barbari Rotovnik**, savjetnici za vladavinu prava i evropske integracije u Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori,
- **Mladenki Tešić**, program menadžerki za demokratiju i ljudska prava u Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori i
- **Aleksandru Čadenoviću**, šefu pravnog tima u Predstavništvu UNHCR-a u Crnoj Gori.